

Liisklugemisi ehk liisusalme ehk mängualgusesalme on kasutatud mängudes püüdja, lugeja või mängu alustaja väljaselgitamiseks. Samuti lõbustatakse end neid niisama lugedes või mängudele rütmi andes, näiteks hüppenõoriga hüppamise juures. Need lõbusad salmikesed levivad ühelt lastepõlvkonnalt teisele, siiski muutuvad salmid ja nende harrastamine aegade jooksul. Mitmed liisklugemised on rahvusvahelist algupära, teisi aga tuntakse vaid mõnes kitsamas piirkonnas. Nagu muu folkloor, peegeldavad ka liisklugemised maailma, aega ja kultuuri, milles nad eksisteerivad.

Selle küsitlusega püüame teada saada, kuidas on Virumaa liisusalmid ning nende kasutamine aegade jooksul muutunud. Seetõttu palume lisaks mängualgusesalmidele täpsemalt kirjeldada nende lugemise olukordi ehk kasutuskonteksti. Vastama ootame nii praegusi lapsi kui neid, kel lapsepõlv selja taga. Teavet võib küsida ka teistelt (nt oma vanematelt, vanavanematelt või lapselastelt), eri inimeste vastused palume sisestada eraldi vormidesse. Veebivorm vastamiseks asub: <https://forms.gle/ditT4a1vFBLBVD77A>

Vastused võib ka paberile või oma arvutisse kirjutada ning saata allpool toodud aadressile. Küsitluse faili allalaadimiseks leiab siit:

http://www.folklore.ee/era/kysitus/Viruliisud_2020.pdf

Kui on soov kirjeldada oma lapsepõlvemänge ja liisusalvide lugemisi pikemalt, saab seda teha küsitluse lõpus või saata kirjaga allpool toodud aadressidele.

Küsitlust viivad läbi Viru Instituut ning Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv, projekti toetab Virumaa pärimuskultuuriprogramm. Täiskasvanuid ja koolinoori tunnustatakse eraldi auhindade ja meenetega.

Vastajate nõusolekul ning võimaluse korral avaldatakse kaastööd instituudi kodulehel ning Eesti Rahvaluule Arhiivi andmebaasides "Ukauka. Uued ja vanad mängud rahvaluulearhiivist" ning Kivike. Vastused säilitatakse ka rahvaluulearhiivi kogudes.

Küsitlusele saab vastata 15. novembrini. Täname vastamise eest!

Info:

Viru Instituut: Marge Lepik, marge@viruinstituut.ee, tel.: 5054319

Eesti Rahvaluule Arhiiv: Kadri Tamm, kadri.tamm@folklore.ee, tel.: 7377730.

Postiaadress: EKM Eesti Rahvaluule Arhiiv, Vanemuise 42, Tartu, 51003, märksõna „liisusalmid“.

Virumaa liisusalmid

1. Kirjuta nii palju liisusalme, kui meelde tuleb! Püüa kirjutada vaid need, mida ise oled kasutanud. Nummerda salmid.
2. Mis mängude alustamisel liisusalme loeti? Kas neid loeti ka muudel juhtudel, millistel (ajaviiteks, hüppenööriga hüppamisel vms)?
3. Kuidas veel sai mängujärjekorda välja selgitada (loosimine, nt kivi-paber-käärid jm)? Kirjelda neid mooduseid täpsemalt!

Lemmikliisusalm või muu tihti kasutatav viis, kuidas püüdja/lugeja/mängu alustaja määrati

4. Kirjuta liisusalm, mida kõige sagedamini loed/lugesid? Või kirjelda mõnda teist mängualustusviisi!
5. Millal seda kasutasid? Kirjuta sobivad aastakümned.
6. Kellelt seda õppisid või kust kuulsid?
7. Missuguse mängu alustamisel seda loeti? Kirjelda ka mängureegleid!
8. Kus seda loeti (lasteaias, kodus, koolis, mänguväljakul või mänguplatsil, sünnipäeval, laagris, treeningul või mõnel muul üritusel, kus palju lapsi koos jne)?
9. Mis linnas/külas/alevis? Kes ja kui palju lapsi tavaliselt mängust osa võttis?

Minu mängumaa

10. Kirjuta vabas vormis oma lapsepõlve mänguajast, mängimisest ja mängudest!

Kõik kaastööd arhiveeritakse EKM Eesti Rahvaluule Arhiivis. Andmebaasides kontaktandmeid ega ka alla 18-aastaste vastajate nimesid ei avalikustata.

Palume kirjutada enda kohta andmed, mida olete valmis avalikustama: nimi, sünniaasta ja elukoht lapsepõlves. Samuti palume teie kontaktandmeid (meiliaadress, telefon, postiaadress) arhiivi jaoks, neid ei avalikustata andmebaasides. Kui liisklugemised on kogutud teistelt, siis tuleks kirjutada vastaja andmed ning nii enda kui vastaja kontaktid!

Arhiveerimise ning andmebaasides esitamise nõusoleku allkiri ja kuupäev:

